

Kielanówka, 26 sierpnia 2026 r.

dr hab. inż. Stanisław J. RYSZ
Profesor Uczelni Państwowej
im J. Grodka w Sanoku

RECENZJA PRACY DOKTORSKIEJ

w dziedzinie *Nauki społeczne*, dyscyplinie *Nauki o bezpieczeństwie*, pod tytułem:

Organizacja akcji ratowniczej podczas zdarzenia masowego w Polsce

AUTOR: mgr Marcin KAZIOR

PROMOTOR: bryg. dr hab. inż. Paweł GROMEK

I. Formalna podstawa wykonania recenzji

Recenzję sporządzono w nawiązaniu do Uchwały Nr 32/2025/2026 z dnia 7 lipca 2026 r. Rady Dyscypliny Naukowej *Nauki o Bezpieczeństwie* Akademii WSB w Dąbrowie Górniczej.

Udostępniona recenzentowi dokumentacja nie zawiera żadnych informacji dotyczących ewentualnego uprzedniego ubiegania się przez Doktoranta o stopień doktora w innych okolicznościach.

W celu zachowania przejrzystości treści Recenzent będzie przedstawiał mgra Marcina Kaziora jako Doktoranta w aspekcie przedmiotowego postępowania doktorskiego oraz jako Autora w odniesieniu do recenzowanego dzieła i innych jego publikacji.

II. Nawiązanie do zawodowego i naukowego życiorysu Doktoranta

Z przedstawionego przez Doktoranta, mgra Marcina Kaziora, wyjątkowo ascetycznego życiorysu wynika, że jego zawodowe zainteresowania skupiają się przede wszystkim na ochronie przeciwpożarowej (straży pożarnej). W chwili obecnej Doktorant jednocześnie pełni służbę w Komendzie Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Zawierciu (od roku 2017), gdzie, jak to sam określił *zdobywa doświadczenie w działaniach operacyjnych, logistycznych oraz kontrolno-rozpoznawczych*¹ a także jest druhem-ochotnikiem w jednostce Ochotniczej Straży Pożarnej w Mokrusie (od roku 2006), w zarządzie której działa od roku 2016, a obecnie

¹ Zob. Życiorys naukowy, s. 1.

pełni funkcję jej prezesa. Ponadto Doktorant wskazuje na swoją aktywność edukacyjną jako (tu cytując z życiorysu) *od roku 2020 instruktor PSP zajęć teoretycznych i praktycznych na szkoleniach strażaków ratowników OSP. Od 2023 r. instruktor PSP z zakresu współdziałania z LPR.*

Dużo bardziej od sfery zawodowej w CV Doktoranta jest rozbudowana sfera jego działalności naukowej. Przytaczany dokument zawiera wskazanie 7. publikacji naukowych, udział w 18.² konferencjach i innych wydarzeniach naukowych, a także udział w 36. szkoleniach i kursach³.

III. Rozważania na temat naukowego aspektu opracowania Kandydata

Przedstawiona do recenzji doktorska dysertacja Pana mgra Marcina Kaziora nosi tytuł: ***Organizacja akcji ratowniczej podczas zdarzenia masowego w Polsce***. Dzieło składa się z następujących składników:

1. Wykazy skrótów polskojęzycznych i obcojęzycznych,
2. Wstęp,
3. 6 rozdziałów merytorycznych,
4. Zakończenie,
5. Bibliografia,
6. Wykazy: rysunków i wykresów,
7. Załączniki i streszczenia.

Dzieło w całości liczy 302 strony, z czego kolejne od 248. strony zawierają bibliografię, wykazy, załączniki i streszczenia.

Wstęp poświęcony został wielowymiarowemu przedstawieniu zagadnienia bezpieczeństwa w Polsce. Autor ukazując różne jego aspekty prowadzi narrację w kierunku ukazania, gdzie i jak w tym wszystkim należy postrzegać zdarzenia masowe i w jaki sposób planować i realizować akcje ratownicze dla takich sytuacji.

Pierwszy rozdział dysertacji pt.: ***Założenia badawcze*** Autor przeznaczył na przedstawienie badanego zagadnienia i umieścił w nim także metodyczną część opracowania. Zaprezentował problem badawczy, który zapisał w pytaniu:

0. ***Jak usprawnić organizację akcji ratowniczych podczas zdarzeń masowych w Polsce z uwzględnieniem specyfiki tych akcji oraz dobrych praktyk krajowych i zagranicznych?***

² Należy w tym miejscu zauważyć, że spośród wyliczonych 18 konferencji 6 było poświęconych zagadnieniom innym niż sprawy bezpieczeństwa. Por. tamże, ss. 4-5.

³ Podobnie jak wyżej, spośród wyliczonych 36. szkoleń i kursów tylko 8 odnosiło się do szeroko rozumianych zagadnień bezpieczeństwa. Por. tamże, s. 6.

Przedstawił także problemy szczegółowe:

1. *W czym wyraża się specyfika akcji ratowniczej podczas zdarzenia masowego w Polsce?*
2. *Jakie są charakterystyczne czynniki determinujące organizację akcji ratowniczej podczas zdarzenia masowego w Polsce?*
3. *Jakie są trudności w organizacji akcji ratowniczej podczas zdarzenia masowego w Polsce i jakie wynikają z tego niesprawności organizacyjne?*
4. *Jakie dobre praktyki organizacyjne, krajowe i zagraniczne, mogą usprawnić organizację akcji ratowniczej podczas zdarzenia masowego w Polsce?*
5. *W jakich obszarach konieczne jest usprawnienie organizacji akcji ratowniczej podczas zdarzenia masowego w Polsce?*

Następstwem tak zarysowanej sytuacji problemowej było przedstawienie hipotezy głównej w postaci sformułowania:

0. *Usprawnienie organizacji akcji ratowniczej podczas zdarzenia masowego w Polsce jest możliwe poprzez identyfikację charakterystycznych uwarunkowań i czynników determinujących te działania, wskazanie trudności organizacyjnych oraz wdrożenie wybranych dobrych praktyk organizacyjnych, krajowych i zagranicznych, zgodnie z określonymi kierunkami usprawniania. Wspomniane kierunki usprawniania opierają się na najważniejszych w rozpatrywanym kontekście walorach praktycznych sprawnego działania.*

Ukazaną powyżej hipotezę główną Autor rozpisał w następujących hipotezach roboczych:

1. *Specyfika akcji ratowniczej podczas zdarzenia masowego w Polsce wyraża się w charakterystycznych uwarunkowaniach zapewniania bezpieczeństwa powszechnego oraz wynikających z nich potrzebach operacyjnych. Do wspomnianych uwarunkowań zaliczają się złożoność sytuacji zagrożenia (zagrożenie pierwotne i zagrożenia wtórne), stres czasowy i nieadekwatność dostępnych zasobów podmiotów ratowniczych. Wynikają z nich potrzeby operacyjne wyrażające konieczność skutecznego, ekonomicznego, udatnego i racjonalnego organizowania takich akcji.*
2. *Charakterystyczne czynniki determinujące organizację akcji ratowniczej podczas zdarzenia masowego w Polsce wynikają ze specyfiki takiej akcji, a także są związane z procedurami i procesami jej organizowania. Dotyczą standardów dysponowania, kierowania oraz koordynowania akcji ratowniczej, segregacji i dekontaminacji osób poszkodowanych, łączności kierowania akcją ratowniczą, wsparcia logistycznego, a także przygotowania merytorycznego kierującego działaniem ratowniczym.*

3. *Trudności w organizacji akcji ratowniczej podczas zdarzenia masowego w Polsce dotyczą charakterystycznych czynników determinujących procedury i procesy jej organizowania. Wynikają z nich niesprawności organizacyjne odnoszące się do skutecznego, ekonomicznego, udatnego i racjonalnego organizowania rozpatrywanej akcji. Na tej podstawie można określić główne kierunki usprawniania organizowania akcji ratowniczej podczas zdarzenia masowego w Polsce.*
4. *Krytyczne wdrożenie dobrych praktyk dotyczących organizowania wielopodmiotowych działań ratowniczych, krajowych i/lub zagranicznych, może usprawnić organizację akcji ratowniczej podczas zdarzenia masowego w Polsce zgodnie z określonymi kierunkami usprawniania, wychodząc naprzeciw zidentyfikowanym trudnościom organizacyjnym.*
5. *Koncepcja usprawnienia organizacji akcji ratowniczej podczas zdarzenia masowego w Polsce powinna uwzględniać kwestie dysponowania, kierowania oraz koordynowania akcji ratowniczej, segregacji i dekontaminacji osób poszkodowanych, łączności kierowania akcją ratowniczą, wsparcia logistycznego, a także przygotowania merytorycznego kierującego działaniem ratowniczym. Usprawnienia powinny dotyczyć skuteczności, ekonomiczności, udatności i racjonalności organizowania takich akcji, a także uwzględniać wdrożenie wybranych dobrych praktyk organizacyjnych, krajowych i/lub międzynarodowych.*

Przedmiot badań w odniesieniu do niniejszej dysertacji, jak to Doktorant określił, *są uwarunkowania i procesy organizacji akcji ratowniczej podczas zdarzenia masowego w Polsce*. Zostało to przez niego sformułowane w postaci celów:

1. **Cel poznawczy:** *określenie specyfiki akcji ratowniczej podczas zdarzenia masowego w Polsce, charakterystycznych determinantów i trudności w jej organizowaniu, a także dobrych praktyk mogących usprawnić organizację akcji ratowniczej podczas zdarzenia masowego w Polsce.*
2. **Cel użytkowy:** *koncepcja usprawnienia organizacji akcji ratowniczej podczas zdarzenia masowego w Polsce.*

W tej części swojej dysertacji Doktorant pod hasłem *krytycznej analizy* wymienił publikacje, które wziął pod uwagę w kontekście opracowywanego zagadnienia, a także wskazał na metody badawcze, jakie zastosował do jego eksploracji.

W rozdziale drugim, zatytułowanym: *Specyfika akcji ratowniczej podczas zdarzenia masowego w Polsce*, Autor dokonał analizy zagrożeń ze względu na przyczyny i skutki, wskazał, co należy rozumieć pod określeniem *zdarzenie masowe* i odniósł się do takiej sytuacji zarówno z perspektywy teoretycznej, jak również skonfrontował ją z wypadkami masowymi, jakie faktycznie miały miejsce w Polsce. Wziął pod uwagę 3 takie wypadki masowe: (1) 28.1.2006 r. – zawalenie się podczas trwania imprezy dachu hali

Międzynarodowych Targów Katowickich w Chorzowie⁴; (2) 3.03.2012 r. – czołowe zderzenie pociągów pasażerskich w pobliżu wsi Chałupki koło Szczekocin w województwie śląskim oraz (3) 5.07.2014 r. – katastrofa lotnicza we wsi Topolów koło Częstochowy, także w województwie śląskim. Jako tło dla powyższych wskazał szereg poważnych i obfitych w ofiary zdarzeń z kraju⁵ oraz świata⁶. Przedstawia także szereg prostych zestawów właściwości i/lub okoliczności skorelowanych z przebiegiem akcji i udziałem w nich zasobów krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego.

Rozdział trzeci Doktorant poświęcił zagadnieniu opisanemu sformułowaniem: ***Determinanty organizacyjne akcji ratowniczej podczas zdarzenia masowego w Polsce***. W tej części swojej dysertacji Autor skupia się na specyfice przebiegu akcji ratowniczej poczynając od obsługi zgłoszenia alarmowego, poprzez dysponowanie podmiotów ratowniczych do akcji ratowniczej, dowodzenie podczas akcji, organizację łączności i zarządzanie informacją. Poczesne miejsce w tej części opracowania zajmują zagadnienia dotyczące logistyki, a zwłaszcza logistyki w odniesieniu do długotrwałych akcji ratowniczych. Autor uwzględnia przy tym także takie szczegółowe składniki akcji, jak segregację poszkodowanych, dekontaminację tychże oraz uczestniczących w akcji ratowników.

W kolejnym, czwartym rozdziale pt.: *Trudności w organizacji akcji ratowniczej podczas zdarzenia masowego w Polsce* Doktorant przyjrzał się podejmowanym działaniom w zależności od specyfiki miejsca zdarzenia, dostępnych i przydzielonych zasobów, służb i podmiotów współpracujących, a także czasu działania. Treść tego rozdziału pozostaje w relacji do zapisów zawartych w rozdziale 3. Autor ponownie zwraca uwagę na zagadnienia łączności w ramach pojedynczego podmiotu ratunkowego oraz w odniesieniu do wszystkich reagujących zasobów, ale szczególnie poświęca uwagę na odpowiednim przygotowaniu osoby kierującego działaniami ratunkowymi oraz stanowiska, które mu do tego służy.

Rozdział piąty pt.: *Perspektywa praktyczna organizacji akcji ratowniczej podczas zdarzenia masowego w Polsce* dotyczy prowadzenia działania zasobów ratowniczych. Autor przedstawia i omawia wybrane dobre praktyki i komentuje je na tle odpowiednich procedur, zarówno krajowych, jak i zagranicznych.

Rozdział szósty zatytułowany: ***Koncepcja usprawnienia organizacji akcji ratowniczej podczas zdarzenia masowego w Polsce*** stanowi treść służącą przedstawieniu własnych postulatów Autora w kierunku poprawienia funkcjonowania organizacji akcji ratowniczych prowadzonych przez polskie podmioty. Doktorant zawarł w nim szereg propozycji służących poprawie procesu przygotowania dyżurnego stanowiska kierowania, kierującego działaniami ratowniczymi, łączności, wsparcia logistycznego do długotrwałej akcji ratowniczej oraz

⁴ Chorzów – miasto w województwie śląskim.

⁵ Recenzowana dysertacja, ss. 82-83.

⁶ Recenzowana dysertacja, s. 77.

procesu segregacji i dekontaminacji osób poszkodowanych podczas zdarzenia masowego w Polsce.

Na docenienie zasługuje to, że na końcu każdego rozdziału Autor zamieszcza podsumowanie, w którym stara się w sposób zwarty przedstawić nawiązanie do obszernych treści całych rozdziałów.

Ostatnią częścią opracowania jest **Zakończenie**, w którym Autor krótko reasumuje treść i przedstawia rezultaty badań na tle wskazanych problemów i postawionych hipotez.

IV. Krytyczna ocena wartości merytorycznej i literackiej rozprawy

Przedstawiona do recenzji praca doktorska Pana mgra Marcina Kaziora jest, wg informacji zawartych w niej oraz w dostępnych Recenzentowi dokumentach, zwieńczeniem badań Autora, które zostały poddane konfrontacji z krajowym i światowym piśmiennictwem. Doktorant – opinia recenzenta na podstawie CV oraz sposobu odnoszenia się do analizowanych zagadnień – jest autentycznym pasjonatem ochrony przeciwpożarowej oraz ratownictwa. To bardzo istotna cecha osoby, ale nie można na jej podstawie wypowiadać oceny merytorycznej ani literackiej zawartości ocenianego dzieła. Recenzent z uznaniem odnosi się do opisów merytorycznych zagadnień w opracowaniu, jednak ma szereg zastrzeżeń do ich literackiego sposobu prezentacji.

Już w tytule pojawia się pierwsza przyczyna zastrzeżeń. Otóż Autor swoją dysertację zatytułował: *Organizacja akcji ratowniczej podczas zdarzenia masowego w Polsce*. To wyrażenie rzeczownikowe jednoznacznie precyzuje zarówno to, o czym jest dzieło, jak i to, jakiego terenu owo dotyczy. Mamy więc do czynienia z akcjami ratowniczymi (...) w Polsce. Autor w swoim opracowaniu zupełnie niepotrzebnie przy każdym prawie tytule rozdziału, wyliczeniu, prawie na każdym kroku zaznacza, że sprawy dzieją się *w Polsce*. Czytanie takich niepotrzebnych umiejscowień istotnie psuje obraz merytorycznej zawartości dzieła.

To powyżej, to było zastrzeżenie ogólne do sposobu pisania dysertacji. Pora teraz na szereg zastrzeżeń szczegółowych:

1. S. 28., 1.2. *Analiza krytyczna literatury przedmiotu* jest raczej wyliczeniem publikacji i aktów prawa aniżeli ich analizą krytyczną. Dodatkowym zastrzeżeniem jest mieszanie różnych rangą aktów prawa.
2. Ss. 51-52, wyliczone źródła internetowe bez podania dat, ani danych dostępowych.
3. S. 57., czego dotyczy sformułowanie: *Krytyczne wdrożenie* stanowiące początek zdania określającego 4. hipotezę badawczą?
4. S. 57. 5. hipoteza robocza jest treścią powtarzającą wcześniej przedstawione postulaty. Jedyne dodane element to odniesienie się do międzynarodowych dobrych praktyk.

5. S. 59., wiersz 10. jest: *m. in.*, powinno być *m.in.*
6. S. 170., wiersz 4. jest: *na ludzi oraz sprzętu*, powinno być: *na ludzi oraz sprzęt*.
7. S. 189., wyliczenie od słów: Problemy z łącznością (...) = brakuje odniesienia do warunków atmosferycznych.
8. S. 203., 4 wiersz pierwszego akapitu, jest: *w organizacji akcji ratowniczej*, powinno być: *w organizacji akcji ratowniczych*.
9. S. 203., s. 2019 i inne – niewłaściwe formatowanie znaczników przypisów.
10. S. 219., wiersz 13. – brak kropki na końcu zdania.
11. S. 226. wiersz 3. w 3. akapicie – jest: *dowódcą*, powinno być: *dowódcom*.

Ponadto nie da się nie zauważyć, że wiele z treści, które powinny się znaleźć w zasadniczej zawartości opracowania, Autor umieścił w przypisach⁷.

Zdarzyło się także Autorowi popełnić istotny błąd nomenklaturowy – w treści dysertacji wskazał na *operatora CPR*, a takiego stanowiska w CPR nie ma – są operatorzy numerów alarmowych (ONA).

Recenzent odniósł wrażenie, że przedstawiana w dysertacji procedura obsługi zgłoszeń alarmowych jest przez Doktoranta ograniczana li tylko do jej wersji dyspozytorskiej. Gdyby tak było byłby to spory błąd w założeniu, ponieważ, w związku z wdrożeniem do stosowania numeru alarmowego 112 oraz przejmowaniem przez centra powiadamiania ratunkowego obsługi kolejnych trzycyfrowych numerów alarmowych, zmiany w Systemie Powiadamiania Ratunkowego funkcjonującym w Polsce idą raczej w stronę systemu operatorskiego.

Trzeba także zauważyć, że w dysertacji zabrakło odniesień do szczególnych w swojej istocie, niemniej jednak jak najbardziej masowych wypadków górniczych. Autor ograniczył swoje analizy do zdarzeń dziejących się na w terenie, na drogach, torach kolejowych, w obiektach budowlanych i budynkach, ale nie uwzględnił wypadków masowych wydarzających się pod powierzchnią Ziemi i na obszarach wodnych. Ani jedno, ani drugie nie są zadaniami do obsługiwanymi przez siły i środki funkcjonujące w ramach krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego. W obydwu typach zdarzeń akcje ratunkowe prowadzone są przede wszystkim przez wyspecjalizowane podmioty odpowiednio ratownictwa górniczego i ratownictwa wodnego/morskiego.

V. Ocena końcowa

Po wnikliwym przeanalizowaniu udostępnionej do recenzji dysertacji doktorskiej pod tytułem: *Organizacja akcji ratowniczej podczas zdarzenia masowego w Polsce* autorstwa

⁷ Zob. ss. 234, 237, 238 i inne.

Pana magistra Marcina Kaziora recenzent deklaruje, że docenia zaangażowanie, nakład pracy i czas, jaki Doktorant zainwestował, żeby osiągnąć rezultat końcowy. Nie można jednak w recenzji pominąć całego szeregu opisanych powyżej istotnych nieścisłości, niedociągnięć, niekonsekwencji, błędów i pomyłek, które znacząco pejoratywnie wpłynęły na ocenę dzieła.

Reasumując, recenzent stwierdza (z zastrzeżeniami opisanymi w treści recenzji), że Pan mgr Marcin Kazior posiada wiedzę teoretyczną w zakresie przedmiotu badania opisanego w dysertacji, entuzjazm do pracy i potrafi przyzwoicie planować i organizować badania oraz sporządzać z nich opracowania. Należy w tym miejscu stwierdzić, że Doktorant dobrał do opracowania dysertacji dzieła odpowiednich autorów oraz odpowiednie akty prawa i źródła internetowe. Zastosował przy tym odpowiednie metody badawcze (krytyczna analiza literatury, badanie ankietowe i wywiad ekspercki) i właściwie przeprowadził rekapitulację wyników. Jego wnioski i rekomendacje mogą i powinny znaleźć zastosowanie przy opracowywaniu procedur działania, programów nauczania, a nawet przy formułowaniu założeń do opracowania aktów prawa dotyczących rozważanego w dziele zagadnienia ratownictwa w sytuacji zdarzeń masowych, tudzież do prac nad wprowadzaniem zmian do już istniejących aktów.

Wobec powyższego Recenzent – z uwzględnieniem zastrzeżeń przedstawionych w treści niniejszej recenzji – pozytywnie ocenia przedmiotową dysertację i wnosi o dopuszczenie magistra Marcina Kaziora do kolejnych etapów przewodu doktorskiego.

dr hab. inż. Stanisław J. Rysz